

ВИДАТНИЙ ДІЯЧ ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ, ТЕХНІКИ ТА ОСВІТИ ВІКТОР ЛЬВОВИЧ КИРПИЧОВ

Сопко Р.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м.Харків*

Дані тези присвячені Віктору Львовичу Кирпичову, який стояв біля самих витоків Національного технічного університету «ХПІ». Головною їх метою є доведення історичної значущості внеску цього вченого в розвиток вітчизняної науки, техніки та освіти. Дослідницька гіпотеза дослідження полягає в тому, що праці вченого (це понад 40 навчальних курсів та наукових робіт з опору матеріалів, графічної статиці, прикладної механіки), а також його видатний організаційний та педагогічний талант значно посприяли розвитку вітчизняної науки, освіти, а також технічному прогресу, особливо в машинобудуванні.

Першою значною науковою працею В.Л. Кирпичова, що відноситься до 1869–1870 рр. була його участь у спеціальній комісії, призначеній Російським технічним товариством, для розгляду способу обробки сталі за методом Д.К. Чернова. В.Л. Кирпичов розробив методику та з винятковою ретельністю провів випробування з визначення механічних властивостей по-різному оброблених сталей. Ці дослідження показали, що запропонована Д.К. Черновим термічна обробка сталевих гармат дійсно різко підвищила їх міцність.

Вже в 1876 р. вченому було присвоєно вчене звання професора. У 1884 р. спільно зі своїм вчителем – засновником славнозвісної наукової школи з конструювання машин І.О. Вишнеградським він узяв активну участь у складанні проекту розвитку вищої технічної та середньої професійної освіти в Росії. Цей проект передбачав підготовку інженерів з вищою технічною освітою, техніків із середньою освітою, а також підготовку майстрів і кваліфікованих робітників різних спеціальностей. В результаті проведення цієї державного значення справи саме В.Л. Кирпичову була доручена організація Харківського практичного технологічного інституту, в якому він пропрацював до 1898 р.

З численних методичних праць В.Л. Кирпичова в першу чергу необхідно відзначити курси лекцій: «Сопротивление материалов» (у двох частинах), «Основания графической статики»; «Лишние неизвестные в строительной механике»; «Беседы о механике»; «Оптическое изучение упругих деформаций»; «Об усталости металлов в связи с их кристаллическим строением». За короткий термін йому вдалося залучити для викладання профільних навчальних дисциплін в інституті таких видатних вчених і інженерів, як А.М. Ляпунов, В.А. Стеклов, Н.Н. Бекетов, Х.С. Головін, К.А. Зворикін та інших.